

Súťaž pre študentov Generácia €uro

PRÍRUČKA PRE UČITEĽOV

OBSAH

01	ÚVOD	3
	★ Informácie o súťaži	3
	★ Účasť	3
	★ Ceny	4
	★ Aký má súťaž prínos pre študentov?	4
	★ Pravidlá	4
02	UČITELIA	5
	★ Vaša úloha	5
	★ Zdroje informácií	5
03	JEDNOTLIVÉ KOLÁ SÚŤAŽE	6
	★ Prvé kolo: online kvíz	6
	★ Druhé kolo: zadanie	6
	★ Tretie kolo: prezentácia	7
04	ZLOŽENIE POROTY	8
05	KRITÉRIÁ HODNOTENIA	8
06	ODOVZDÁVANIE CIEN NA EURÓPSKEJ ÚROVNI	8
07	VYHLÁSENIE O OCHRANE OSOBNÝCH ÚDAJOV	9

€	Príloha: Úvod do oblasti centrálneho bankovníctva a menovej politiky v eurozóne	11
@	Kontaktné adresy v NBS	17

1. ÚVOD

★ Informácie o súťaži

Cieľom súťaže pre študentov Generácia Euro, ktorá sa uskutočňuje každý rok, je priblížiť študentom stredných škôl význam menovej politiky a jej väzbu na hospodárstvo ako celok.

Prostredníctvom informácií o funkcii menovopolitických nástrojov, predovšetkým rozhodnutí o úrokových sadzbách, a na základe niektorých údajov, ktoré má k dispozícii Rada guvernérov Európskej centrálnej banky (ECB), si študenti vytvoria predstavu o úlohe centrálnej banky. Cieľom súťaže je tiež rozšíriť povedomie študentov o Eurosystéme a prehĺbiť ich všeobecné poznatky o svete financií.

Súťaž pozostáva z troch samostatných kôl – online kvíz, zadanie a prezentácia. Na záver súťaže sa v ECB vo Frankfurt nad Mohanom uskutoční záverečné odovzdávanie cien na európskej úrovni.

★ Účasť

Súťaž je určená pre študentov vo veku 16 až 19 rokov žijúcich v krajinách eurozóny. Ich presný vek sa v závislosti od školského systému v danej krajine môže mierne líšiť, študenti by však mali byť v poslednom ročníku strednej školy. Na súťaži sa môžu zúčastniť všetci študenti bez ohľadu na študijný odbor. Opakovaná účasť v súťaži je možná za predpokladu, že študenti nesúťažia v tom istom tíme (ako predchádzajúci rok).

Podmienkou súťaže je vytvorenie trojčlenného až päťčlenného tímu za asistencie učiteľa. Členovia tímu by mali byť z rovnakej školy, pričom o účasti v tíme sa učitelia a študenti rozhodujú sami. Každý tím by si mal zvoliť jedného člena za vedúceho tímu. Na súťaži sa môže zúčastniť aj viac tímov z rovnakej školy. Učiteľ by mal byť zamestnancom súťažiacej školy a učiť aspoň jedného z členov tímu. Zloženie tímu by sa počas súťaže nemalo meniť, pokiaľ sa nevyskytnú mimoriadne okolnosti, napríklad choroba.

Jednotlivé tímy a učitelia sa do súťaže môžu zaregistrovať na internetovej stránke súťaže Generácia Euro: www.generationeuro.eu. Na úvodnej stránke stačí kliknúť na vlajku príslušnej krajiny, čím sa otvorí stránka v národnom jazyku s registráciou do súťaže.

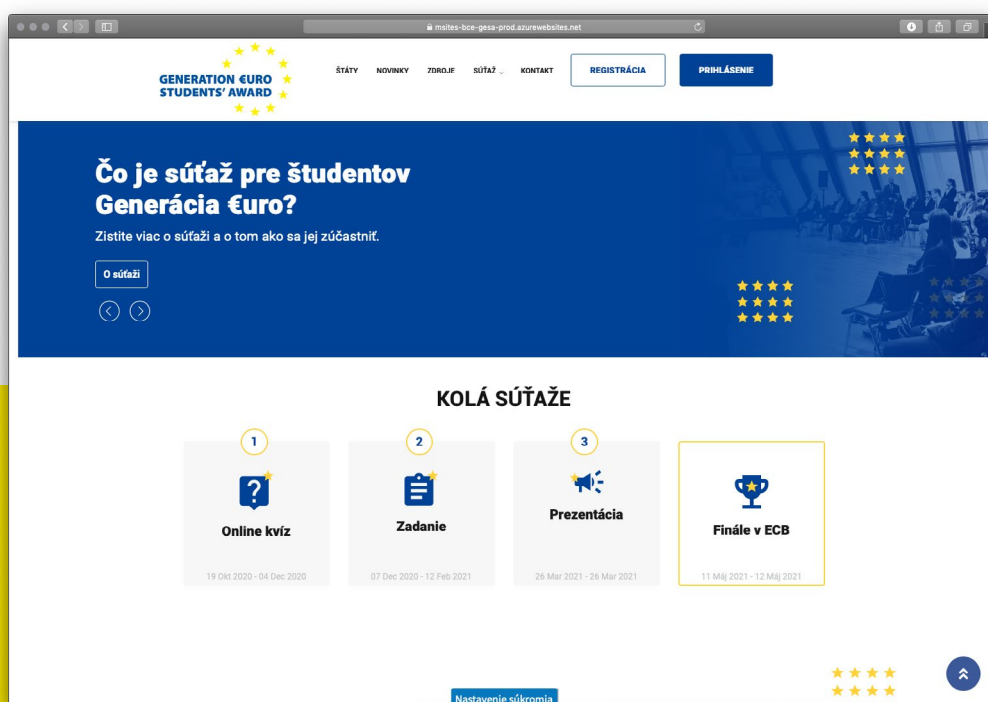
★ Ceny

Finalistom súťaže na národnej úrovni budú odovzdané diplomy a ceny pri príležitosti odovzdávania cien v Národnej banke Slovenska (NBS) v Bratislave.

Víťazný tím bude okrem toho pozvaný aj na odovzdávanie cien na európskej úrovni, ktoré sa uskutoční v ECB. Pri tejto príležitosti sa študenti budú môcť stretnúť s prezidentom ECB, guvernermi národných centrálnych bánk krajín eurozóny a všetkými ostatnými víťaznými tímami z jednotlivých krajín.

★ Aký má súťaž prínos pre študentov?

Účasť v súťaži pomôže študentom prehĺbiť si svoje vedomosti v oblasti ekonomiky. Zároveň v nej majú príležitosť zdokonaľiť svoje základné schopnosti, napríklad analytické a kritické myslenie, zlepšiť svoju schopnosť pracovať v tíme a rozvinúť svoje komunikačné a prezentačné zručnosti. Majú tiež možnosť stretnúť sa s významnými ekonómami a vymeniť si skúsenosti so študentmi z iných krajín eurozóny. Poznatky a zručnosti nadobudnuté počas súťaže môžu byť v neposlednom rade pre študentov užitočné aj v rámci príprav na štúdium na univerzite.

★ Pravidlá

Pravidlá súťaže nájdete v tejto príručke a na internetovej stránke súťaže Generácia Euro.

2. UČITELIA

★ Vaša úloha

Učiteľ zohráva v súťaži kľúčovú úlohu. Vašou hlavnou úlohou je koordinovať tím a viesť svojich študentov jednotlivými kolami súťaže.

Ak váš tím postúpi do tretieho kola, mali by ste ho tiež sprevádzať pri prezentácii v NBS a na odovzdávaní cien na európskej úrovni.

★ Zdroje informácií

Informácie potrebné na vedenie a podporu svojich študentov v jednotlivých kolách súťaže môžete získať z viacerých zdrojov, najmä:

- ★ z tejto príručky,
- ★ z internetovej stránky www.nbs.sk; najmä časti VZDELÁVANIE, O NBS, MENOVÁ POLITIKA, PUBLIKÁCIE,
- ★ zo stránky www.ecb.europa.eu; najmä časti MONETARY POLICY, ABOUT a EXPLAINERS (pozn.: väčšina informácií je aj v národných jazykoch),
- ★ z internetovej stránky súťaže Generácia Euro: www.generationeuro.eu, kde sú k dispozícii najmä organizačné informácie o súťaži,
- ★ z facebookovej stránky Národnej banky Slovenska: www.facebook.com/NarodnabankaSlovenska

---

NBS môže počas trvania súťaže pripraviť školenie, resp. seminár pre súťažiacie tímy. O prípadnom konaní takéhoto seminára a jeho forme budú jednotlivé tímy vopred informované kontaktnou osobou organizátora.

3. JEDNOTLIVÉ KOLÁ SÚŤAŽE

★ Prvé kolo: online kvíz

Ak chcú študenti vyriešiť kvíz s cieľom zapojiť sa do súťaže, musia sa najskôr zaregistrovať, aby sa uložilo ich skóre.

Po zaregistrovaní je kvíz možné vyplniť len raz. Študenti by mali na otázky odpovedať ako tím. Kvíz má spolu 30 otázok: desať jednoduchých, desať náročnejších a desať ťažkých. Pri každom otvorení kvízu sa z rozsiahleho súboru náhodne vyberie 30 otázok. Na konci kvízu získajú všetky zúčastnené tímy elektronický diplom, na ktorom je uvedené ich skóre. Tímy s najlepším skóre budú e-mailom pozvané do ďalšieho kola (zadanie).

Tímy si môžu najprv otestovať svoje znalosti v skúšobnom kvíze (aj bez registrácie).

★ Druhé kolo: zadanie

V tomto kole je úlohou súťažných tímov pripraviť projekt na zadanie, ktoré dostanú tímy postupujúce do druhého kola e-mailom od odbornej poroty pred jeho začiatkom.

Úloha

Zadanie sa môže v jednotlivých krajinách líšiť. Spravidla ide o spracovanie vopred zvolenej ekonomickej témy vo forme krátkeho videa, infografiky, písomnej eseje a pod. Cieľom zadania je priblížiť vybranú tému cieľovej skupine mladých ľudí (rovesníkov alebo mladších) bez ekonomického vzdelania.

Formát

Súťažné tímy si pri príprave projektu zvolia formát podľa vlastného výberu. Kreativita a originalita sú vítané, dôležitý je však najmä obsah. Pri príprave projektu môžu študenti pracovať s infografikou, textami, animáciami, prezentáciami, videami a pod. Možné je vyu-

žitie akýchkoľvek dostupných zdrojov (napr. internetové stránky ECB, NBS, sociálne médiá a pod.). Potrebne je aj ich citovanie v projekte. Na projekte by mali spolupracovať všetci členovia tímu.

Ak má zvolený projekt textovú podobu (napr. esej, scenár, grafika), nemal by počet slov presiahnuť 2.000 (t.j. približne dve strany A4). Ak si zvolíte audio-vizuálnu podobu (napr. krátky videoklip, videoblog, rozhovor), dĺžka projektu by nemala presiahnuť 7 min. V každom prípade, zvolte jazyk a formu tak, akoby ste tému vysvetľovali rovesníkom alebo mladšiemu súrodencovi (cca 15 rokov). Technická úroveň (napr. pri videách) sa neposudzuje.

Poslaním projektu súhlasíte so zverejnením v rámci komunikačných aktivít ECB alebo NBS bez nároku na autorské práva. V projekte sa vyhnite predstavovaniu členov tímu, či školy s ohľadom na anonymitu pri posudzovaní poroty, t.j. využívajte najmä názov tímu.

Príprava

Ďalšie informácie o súťaži nájdete na internetovej stránke súťaže Generácia Euro a priebežne počas súťaže s tímami komunikujeme aj e-mailom.

Na príprave projektu sa musia podieľať všetci členovia tímu a jeho obsah by mal vyjadrovať názor väčšiny z nich. Od učiteľov sa vyžaduje, aby svojich študentov aktívne viedli a radili im.

Tímy musia svoje projekty odovzdať buď prostredníctvom internetovej stránky súťaže Generácia Euro alebo inou formou oznámenou organizátorom súťaže. Projekty potom anonymne vyhodnotí porota zložená z odborníkov NBS, ktorá zároveň vyberie päť tímov postupujúcich do posledného kola. Postupujúce tímy dostanú od NBS oznámenie.

★ Tretie kolo: prezentácia

Tímy postupujúce do tretieho kola súťaže budú prezentovať projekt odbornej porote NBS. Prezentácia sa uskutoční v priestoroch NBS. Cestovné a náklady na ubytovanie jednotlivých tímov a ich učiteľského sprievodu preplatí NBS.

Úlohou tímov je prezentovať, resp. obhájiť svoj projekt pred odbornou porotou. Znamená to nielen prezentovať samotný projekt (napr. video, infopanel, prezentácia hlavných bodov eseje a pod.) ale aj akési „making of“, tzn. porotu bude zaujímať čo považujete vo vašom projekte za najdôležitejšie, aké zdroje ste využili, aká bola úloha jednotlivých členov v tíme a pod. Každý tím bude mať cca 10 min. na obhajobu svojho projektu a následne 10 minút na otázky poroty a odpovede tímu. K obhajobe projektu môžu byť použité rôzne pomôcky, ktoré tímy doručia najneskôr v deň konania finále (napr. postery, prezentácia v Powerpointe, a pod.).

Členovia tímu sa môžu radiť medzi sebou, ale nie s učiteľom. Do zodpovedania otázok by sa mali podľa možnosti zapájať všetci členovia tímu.

Po skončení všetkých prezentácií a zodpovedaní otázok porota vyberie víťazný tím. Rozhodnutie poroty bude oznámené v prítomnosti všetkých zúčastnených tímov. Všetci študenti, ktorí sa zúčastnili na prezentácii, získajú diplom a vecné ceny.

Podrobnejšie informácie o priebehu finálového dňa pošleme vybraným piatim finalistom e-mailom. NBS môže tretie kolo súťaže organizovať aj online formou.

4. ZLOŽENIE POROTY

Porota hodnotiaca vaše projekty a prezentácie je zložená z odborníkov v oblasti menovej politiky, výskumu a komunikácie.

5. KRITÉRIÁ HODNOTENIA

Porota bude projekty hodnotiť najmä na základe nasledujúcich kritérií:

- ★ presnosť vyjadrovania a terminológia,
- ★ zrozumiteľnosť pre cieľovú skupinu,
- ★ kreativita.

Pri hodnotení finálových prezentácií bude porota zohľadňovať najmä tieto kritériá:

- ★ motivácia pre zvolenú stratégiu,
- ★ komunikačné schopnosti,
- ★ reakcia na otázky,
- ★ dodržanie časového limitu a zapájanie členov tímu.

Podrobnejšie informácie o priebehu finálového dňa a prípadnej aktualizácii hodnotiacich kritérií pošleme vybraným piatim finalistom vopred e-mailom.

6. ODOVZDÁVANIE CIEN NA EURÓPSKEJ ÚROVNI

Víťazné tímy zo všetkých krajín (vítazi súťaží organizovaných príslušnými národnými centrálnymi bankami krajín eurozóny), budú pozvané (okrem prípadov vyššej moci) na odovzdávanie cien na európskej úrovni, ktoré sa uskutoční v ECB vo Frankfurt nad Mohanom.

Pôjde o dvojdnové podujatie, ktorého súčasťou bude seminár o menovej politike, odovzdávanie cien víťazným tímom a spoločen-

ský program. Na odovzdávaní cien víťazom zablahoželá prezident ECB spolu s guvernermi národných centrálnych bánk krajín eurozóny. Cieľom podujatia je umožniť študentom získať prehľad o práci ECB.

Členom všetkých tímov a učiteľom, ktorí sa zúčastnia na odovzdávaní cien na európskej úrovni vo Frankfurt, preplatí ECB cestovné a náklady na ubytovanie.

7. VYHLÁSENIE O OCHRANE OSOBNÝCH ÚDAJOV

Všetky osobné údaje poskytnuté účastníkmi sa spracúvajú v súlade s európskymi a portugalskými právnymi predpismi o ochrane osobných údajov, konkrétne s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov a s ďalšími právnymi predpismi, ktorými sa vykonávajú tieto právne akty.

V rámci informačnej povinnosti vyplývajúcej z týchto právnych predpisov vám poskytujeme bližšie informácie o tom, prečo dochádza k zberu a spracovaniu vašich osobných údajov, aký je ich účel a ako si môžete uplatniť svoje práva v súlade s právnymi predpismi o ochrane osobných údajov.

Kto zodpovedá za spracúvanie osobných údajov?

Prevádzkovateľom údajov, ktorý zodpovedá za spracúvanie osobných údajov uvedených v registračnom formulári, je Banco de Portugal.

Účel – Prečo spracúvame osobné údaje?

Všetci, ktorí sa chcú zúčastniť súťaže, musia byť starší ako 16 rokov a musia vyplniť registračný formulár na internetovej stránke Generácia Euro (www.generationeuro.eu). Údaje všetkých účastníkov sa vkladajú do databázy. Všetky osobné údaje sa zbierajú a spracúvajú na účely riadenia súťaže, sprístupnenia informácií o súťaži, zostavovania poradia účastníkov, udeľovania cien, ako aj na účely kontaktovania a informovania účastníkov.

Uvedením osobných údajov účastníci udeľujú súhlas na zverejnenie názvu víťazného tímu a mien jeho členov na internetovej stránke ECB a/alebo internetových stránkach národných centrálnych bánk a/alebo s vyhlásením týchto mien na verejných podujatiach.

Je pravdepodobné, že počas udeľovania národných ocenení a počas slávnostného odovzdávania finálnych ocenení sa budú vyhotovovať aj fotografie a krátke videá víťazných tímov, ktoré zverejnia na svojich internetových stránkach ECB a/alebo národné centrálné banky, prípadne aj iné inštitúcie EÚ, partneri ECB, a zverejnia sa tiež na sociálnych sieťach ako Instagram, Facebook, Twitter a LinkedIn.

Poskytnutím požadovaných osobných údajov účastníci dávajú súhlas na ich spracúvanie. Účastníci môžu svoj súhlas kedykoľvek odvolať, pričom musia kontaktovať zodpovednú osobu Banco de Portugal (dpo@bportugal.pt). Po odvolaní súhlasu sa ich osobné údaje nebudú ďalej spracúvať, odvolanie však nemá vplyv na zákonnosť predchádzajúceho spracúvania údajov.

Zákonnosť a oprávnenosť spracúvania osobných údajov

Zákonnosť spracúvania údajov vyplýva z článku 6 ods. 1 písm. a) a z článku 7 všeobecného nariadenia o ochrane údajov (GDPR).

Aké osobné údaje spracúvame?

Spracúvame:

- ★ informácie, ktoré uvádzajú účastníci v registračnom formulári, ako meno, priezvisko, názov školy, adresa školy, e-mailová adresa a dátum narodenia študentov,
- ★ fotografie a videá účastníkov vyhotovené počas súťaže.

Kto dostáva osobné údaje?

Osobné údaje dostane Banco de Portugal ako subjekt zodpovedný za riadenie súťaže a externí poskytovatelia služieb, ktorí sa podieľajú na organizovaní súťaže Generácia Euro.

Osobné údaje zozbierané na internetovej stránke Generácia Euro sa poskytnú tiež Európskej centrálnej banke a národným centrálnym bankám eurozóny, aby mohli podľa potreby riadiť súťaž na národnej úrovni. Centrálné banky, ktorým môžu byť osobné údaje poskytnuté, sú: Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique, Deutsche Bundesbank, Banc Ceannais na hÉireann/Central Bank of Ireland, Bank of Greece, Banco de España, Eesti Pank, Banque de France, Banca d'Italia, Central Bank of Cyprus, Latvijas Banka, Lietuvos bankas, Banque centrale du Luxembourg, Bank Centrală a Maltei/Central Bank of Malta, De Nederlandsche Bank, Oesterreichische Nationalbank, Banka Slovenije, Národná banka Slovenska a Suomen Pankki – Finlands Bank. Na spracúvanie osobných údajov týmito národnými centrálnymi bankami v rámci súťaže sa vzťahujú záruky uvedené vo všeobecnom nariadení o ochrane osobných údajov (GDPR).

Ako dlho uchováваме osobné údaje?

Osobné údaje poskytnuté pri registrácii na internetovej stránke Generácia Euro uchováva Banco de Portugal tri (3) roky odo dňa, v ktorom boli údaje poskytnuté.

Osobné údaje ako fotografie a videá vyhotovené počas súťaže bude Banco de Portugal uchovávať tiež tri (3) roky odo dňa, v ktorom boli tieto osobné údaje (vrátane portrétov, fotografií alebo videí) získané.

Osobné údaje súvisiace so súťažou zverejnené na sociálnych sieťach sa uchováávajú počas obdobia uvedeného vo vyhláseniach týchto sietí o ochrane osobných údajov.

Práva účastníkov

Účastníci majú právo na prístup k svojim osobným údajom a na ich opravu, právo obmedziť ich spracúvanie a požiadať o ich vymazanie. V závislosti od osobitostí procesu spracúvania údajov môžu mať účastníci tiež právo na prenosnosť údajov a právo namietť ich spracúvanie.

Účastníci môžu svoje práva uplatňovať alebo žiadať vysvetlenie v súvislosti so svojimi osobnými údajmi prostredníctvom zodpovednej osoby Banco de Portugal: dpo@bportugal.pt. Účastníci majú v súvislosti so spracúvaním ich osobných údajov právo obrátiť sa na Úrad na ochranu osobných údajov Portugalska (CNDP) ako príslušný kontrolný orgán, a to prostredníctvom internetovej stránky www.cnpd.pt.

ZÁSADY POUŽÍVANIA COOKIES NA INTERNETOVEJ STRÁNKE GENERÁCIA EURO

Tieto zásady používania cookies tvoria neoddeliteľnú súčasť zásad ochrany údajov na internetovej stránke www.generationeuro.eu.

Čo sú cookies?

Cookies sú textové súbory, ktoré obsahujú informácie a pri návšteve internetovej stránky sa ukladajú do zariadenia používateľa.

Ich hlavným účelom je rozpoznať používateľa pri návšteve internetovej stránky a zvýšiť jej kvalitu, čím sa zjednoduší jej používanie.

Cookies sú mimoriadne dôležité pre fungovanie internetu; nepoškodzujú vaše zariadenie a po ich povolení v nastaveniach prehliadača pomáhajú identifikovať a riešiť možné chyby na internetovej stránke.

Používa internetová stránka www.generationeuro.eu cookies?

Funkčné cookies, ktoré nie je možné zakázať, sa používajú na zlepšenie používateľského zážitku pri prehliadaní internetovej stránky a na zabezpečenie lepšieho prístupu k profilu používateľa a ďalším zdrojom v zabezpečených častiach internetovej stránky.

Internetová stránka tiež používa analytické cookies služby Google Analytics na získavanie informácií o tom, ako používatelia internetovú stránku používajú. Tieto cookies zbierajú súhrnné informácie o spôsobe používania internetovej stránky.

Nasledujúca tabuľka obsahuje druhy používaných cookies a ich účel:¹

Cookie	ID cookie	Platnosť	Účel
Analytické	_ga	1 deň	Počítanie a sledovanie zobrazení stránky.
Analytické	_gat	1 deň	Odfiltrovanie robotických požiadaviek.
Analytické	_gid	1 deň	Počítanie a sledovanie zobrazení stránky.
Funkčné	cookie-agreed	100 dní	Uloženie informácie o súhlase so zásadami používania cookies.
Funkčné	SESS*	23 dní	Uloženie relácie používateľa.

Banco de Portugal sa zaväzuje ukladať cookies výlučne na vyššie uvedené účely, nemá však kontrolu nad tým, akým spôsobom cookies využíva spoločnosť Google ako subjekt zodpovedný za analytické cookies.

Ako povoliť/zakázať cookies?

Upraviť môžete iba nastavenia analytických cookies, na používanie ktorých je potrebný váš predchádzajúci súhlas. Funkčné cookies nie je možné zakázať.

Väčšina prehliadačov používateľovi umožňuje správu cookies uložených v jeho zariadení, ako aj ich okamžité odstránenie, ak sa používateľ rozhodne lokálne ukladanie cookies zakázať.

Nastavenie prehliadača

V súlade s platnými právnymi predpismi sa informácie, ako môže používateľ vykonať zmenu nastavení prehliadača týka-

júcich sa súkromia a bezpečnosti používania cookies, poskytujú prostredníctvom odkazov na oficiálne internetové stránky najpoužívanejších prehliadačov; používateľ sa teda môže rozhodnúť, či bude s používaním cookies súhlasiť.

Cookies môžete zablokovať prostredníctvom volieb v nastaveniach prehliadača.

Nastavenia týkajúce sa cookies môžete tiež upraviť vo vašich nastaveniach prehliadača.

Máte otázky?

V prípade otázok môžete kedykoľvek kontaktovať zodpovednú osobu Banco de Portugal na e-mailovej adrese dpo@bportugal.pt.

PRÍLOHA

Úvod do oblasti centrálného bankovníctva a menovej politiky v eurozóne

Táto príloha obsahuje stručný prehľad o Európskom systéme centrálnych bánk (ESCB) a Eurosystéme a úvod do menovej politiky ECB. Podrobnejšie informácie potrebné na prípravu študentov na účasť v súťaži nájdete na internetovej stránke súťaže Generácia Euro v sekcii Informácie o Eurosystéme.

Európsky systém centrálnych bánk, Eurosystém a eurozóna

Európska centrálna banka (ECB) od 1. januára 1999 zodpovedá za výkon menovej politiky v eurozóne – jednej z najväčších ekonomík na svete.

Eurozónu tvoria krajiny Európskej únie, ktoré prijali euro za svoju menu. Vznikla v januári 1999, keď sa zodpovednosť za menovú politiku previedla z národných centrálnych bánk (vtedy) jedenástich členských krajín na Radu guvernérov ECB. Následne v roku 2001 do eurozóny vstúpilo Grécko, v roku 2007 Slovensko, v roku 2008 Cyprus a Malta, v roku 2009 Lotyšsko, v roku 2011 Estónsko a v roku 2014 Litva. 1. januára 2015 sa devätnástym členom eurozóny stala Litva. Vytvorenie eurozóny a zriadenie ECB bolo významným medzníkom v procese európskej integrácie.

Podmienkou vstupu všetkých uvedených krajín do eurozóny bolo splnenie konvergenčných kritérií. Pred prijatím eura v budúcnosti budú musieť tieto kritériá splniť

aj ostatné členské štáty EÚ. Konvergenčné kritériá stanovujú hospodárske a právne podmienky zapojenia jednotlivých krajín do hospodárskej a menovej únie. Právnym základom jednotnej menovej politiky je Zmluva o fungovaní Európskej únie a Štatút Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB) a Európskej centrálnej banky. ECB bola zriadená ako jadro Eurosystému a ESCB. ECB a národné centrálné banky vykonávajú zverené úlohy spoločne. ESCB pozostáva z ECB a národných centrálnych bánk všetkých členských štátov EÚ bez ohľadu na to, či prijali alebo neprijali euro. Eurosystém tvorí ECB a národné centrálné banky členských štátov, ktoré prijali euro.

Eurosystém a ESCB budú existovať paralelne dovtedy, kým sa členmi eurozóny nestanú všetky členské štáty EÚ.

Európska centrálna banka

ECB je centrálnou bankou pre jednotnú európsku menu euro.

Ciele

Podľa zmluvy je hlavným cieľom ESCB udržiavať cenovú stabilitu. Bez toho, aby bol dotknutý cieľ cenovej stability, ESCB podporuje všeobecnú hospodársku politiku EÚ, ako napr. dosiahnutie plnej zamestnanosti a udržateľný rast.

Ciele menovej politiky podľa zmluvy

Zmluva stanovuje jasnú hierarchiu cieľov Eurosystému, pričom prvoradý význam pripisuje cenovej stabilite. Zároveň jasne stanovuje, že zabezpečovanie cenovej stability je najdôležitejší spôsob, akým môže menová politika podporovať vytváranie priaznivého ekonomického prostredia a zabezpečovanie plnej zamestnanosti.

Tieto ustanovenia zmluvy vyjadrujú všeobecne uznávaný názor, že cenová stabilita má značné prínosy. Trvalé udržiavanie cenovej stability je nevyhnutným predpokladom rastu hospodárskeho blahobytu a rastového potenciálu ekonomiky. Udržiavanie cenovej stability v ekonomike je prirodzenou úlohou menovej politiky. Menová politika dokáže ovplyvniť reálnu hospodársku aktivitu len v krátkodobejšom horizonte a v konečnom dôsledku dokáže ovplyvniť len cenovú hladinu v ekonomike.

Z ustanovení zmluvy zároveň vyplýva, že Eurosystém by pri realizácii menovopolitických rozhodnutí mal brať do úvahy aj všeobecnejšie hospodárske ciele EÚ. Najmä vzhľadom na skutočnosť, že menová politika môže v krátkodobejšom horizonte ovplyvniť reálnu hospodársku aktivitu, by sa ECB mala spravidla

vyhýbať spôsobovaniu nadmerných výkyvov v hospodárskej produkcii a v zamestnanosti, pokiaľ to neohrozí sledovanie jej hlavného cieľa.

Základné úlohy

Zmluva stanovuje ESCB tieto základné úlohy:

- ★ určovať a vykonávať menovú politiku Únie,
- ★ vykonávať devízové operácie,
- ★ držať a spravovať oficiálne devízové rezervy krajín eurozóny,
- ★ podporovať plynulé fungovanie platobných systémov.

Ďalšie úlohy ESCB

ESCB tiež plní celý rad úloh v nasledujúcich oblastiach:

- ★ Bankovky: ECB a národné centrálné banky sú zodpovedné za vydávanie eurových bankoviek v rámci Eurosystému.
- ★ Štatistika: ECB spolu s národnými centrálnymi bankami zbiera štatistické údaje potrebné na plnenie svojich úloh od príslušných vnútroštátnych orgánov alebo priamo od hospodárskych subjektov.
- ★ Finančná stabilita a dohľad: ESCB prispieva k plynulému výkonu politiky príslušných orgánov poverených dohľadom nad obozretným podnikaním úverových inštitúcií a k stabilite finančného systému.
- ★ Medzinárodná a európska spolupráca: ECB v rámci plnenia úloh ESCB udržiava pracovné vzťahy s príslušnými inštitúciami, orgánmi a fórami v rámci EÚ i za jej hranicami.

Rada guvernérov ECB

Rada guvernérov je najvyšším rozhodovacím orgánom ECB. Tvorí ju:

- ★ šesť členov Výkonnej rady a
- ★ guvernéri národných centrálnych bánk členských štátov, ktoré prijali euro.

Medzi jej úlohy patrí:

- ★ vydávať nariadenia a rozhodnutia potrebné na zabezpečovanie plnenia úloh zverených ESCB,
- ★ určovať menovú politiku eurozóny. Súčasťou tejto úlohy je prijímať rozhodnutia týkajúce sa cieľov menovej politiky, základných úrokových sadzieb a poskytovania rezerv v Eurosystéme, ako aj vydávanie usmernení potrebných na realizáciu týchto rozhodnutí.

Zasadania a rozhodnutia Rady guvernérov ECB

Od januára 2015 sa budú zasadania Rady guvernérov venované menovej politike uskutočňovať raz za šesť týždňov (namiesto raz za mesiac). Na týchto zasadaniach Rada guvernérov hodnotí hospodársky a menový vývoj a rozhoduje o menovej politike. Zasadania, na ktorých sa rokuje o záležitostiach nesúvisiacich s menovou politikou, sa budú aj naďalej uskutočňovať minimálne raz za mesiac. Na týchto zasadaniach Rada guvernérov prerokuje najmä otázky týkajúce sa ďalších úloh a povinností ECB a Eurosystému. Zasadania sa zvyčajne uskutočňujú v sídle ECB vo Frankfurt nad Mohanom.

Rozhodnutia o menovej politike sa podrobne zdôvodňujú na tlačovej konferencii, ktorá sa koná krátko po každom zasadnutí venovanom menovej politike. Tlačová konferencia, ktorú vedie prezident ECB spolu s viceprezidentom, je rozdelená na dve časti: v prvej časti prezident prednáša úvodné vyhlásenie, ktoré obsahuje dôvody menovopolitického rozhodnutia prijatého Radou guvernérov, a v druhej časti odpovedá na otázky novinárov. Od januára 2015 bude ECB zverejňovať správy z rokovaní Rady guvernérov o menovej politike.

Cieľ cenovej stability

Cieľ cenovej stability sa vzťahuje na celkovú cenovú hladinu v ekonomike. Pod cenovou stabilitou sa rozumie prevencia dlhších období inflácie a deflácie.

ECB svoj cieľ cenovej stability definuje ako „medziročný nárast harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien (HICP) eurozóny v strednodobom horizonte na úrovni nižšej, ale blízkej 2 %.“

Cenová stabilita prispieva k dosahovaniu vysokej úrovne hospodárskej aktivity a zamestnanosti:

- ★ zvyšovaním transparentnosti cenového mechanizmu. V prostredí cenovej stability je pre ľudí jednoduchšie sledovať zmeny relatívnych cien (cien rôznych tovarov) bez toho, aby ich mýlili rozsiahle zmeny celkovej cenovej hladiny v čase vysokej inflácie. To je predpokladom racionálnych spotrebiteľských a investičných rozhodnutí a efektívnejšej alokácie zdrojov, t. j. ich peňazí;

- ★ znížením inflačných rizikových prémie zahrnutých do úrokových mier (t. j. kompenzácie, ktorú investori požadujú na krytie neočakávaného zvýšenia inflácie počas obdobia investície). To znižuje reálne úrokové miery a zvyšuje investičné stimuly;
- ★ prevenciou neproduktívnych činností, ktorých cieľom je zabezpečiť sa proti nepriaznivému vplyvu inflácie alebo deflácie, napr. držba tovaru v očakávaní nárastu jeho ceny;
- ★ obmedzovaním deformácií spôsobených infláciou alebo defláciou, ktoré môžu zhoršiť rušivý vplyv daňových systémov a systémov sociálneho zabezpečenia na správanie hospodárskych subjektov;
- ★ prevenciou svojvoľného prerozdelenia bohatstva a príjmov v dôsledku období neočakávanej inflácie alebo deflácie.

Úloha stratégie menovej politiky Eurosystému

Stratégia menovej politiky predstavuje súvislý a štruktúrovaný rámec toho, ako sa prijímajú rozhodnutia v snahe dosahovať cieľ centrálnej banky. V prípade eurozóny plní dve dôležité úlohy. Po prvé, určuje presnú štruktúru samotného procesu tvorby menovej politiky, čo znamená, že Rada guvernérov ECB má k dispozícii všetky informácie a analýzy potrebné na prijímanie menovopolitických rozhodnutí. Po druhé, stratégia je rámcom na zdôvodňovanie menovopolitických rozhodnutí verejnosti. Stratégia prispieva k účinnosti menovej politiky a je prejavom záväzku Eurosystému udržiavať cenovú stabilitu, čím zvyšuje jeho dôveryhodnosť na finančných trhoch.

Určovaním krátkodobých úrokových sadzieb menovopolitické rozhodnutia Rady guvernérov ECB ovplyvňujú hospodársku aktivitu a v konečnom dôsledku i cenovú úroveň.

Dvojpilierový systém

Základ rozhodnutí o výške úrokovej sadzby

Rada guvernérov pristupuje k určovaniu povahy a rozsahu rizík ohrozujúcich cenovú stabilitu v eurozóne v strednodobom horizonte špecifickým spôsobom. Jej prístup k spracováaniu, hodnoteniu a porovnávaníu informácií dôležitých pri hodnotení rizík ohrozujúcich cenovú stabilitu sa zakladá na dvoch navzájom sa dopĺňajúcich analytických pohľadoch, tzv. pilieroch:

- ★ ekonomickej analýze a
- ★ menovej analýze.

Ekonomická analýza sa zameriava na hodnotenie krátkodobých až strednodobých vplyvov na cenový vývoj s dôrazom na reálnu hospodársku aktivitu (t. j. produkciu tovarov a služieb) a podmienky financovania v hospodárstve. Tento prístup zohľadňuje skutočnosť, že cenový vývoj je v týchto časových horizontoch vo veľkej miere ovplyvňovaný vzájomným pôsobením ponuky a dopytu na trhu tovarov, služieb a výrobných faktorov (t. j. faktorov produkcie, konkrétne práce, kapitálu a pôdy).

Menová analýza sa zameriava na dlhodobejší horizont a využíva dlhodobý vzťah medzi peniazmi a cenami. Služí predovšetkým na porovnanie (z pohľadu vývoja v strednodobom až dlhodobom horizonte) krátkodobých až strednodobých ukazovateľov menovej politiky vyplývajúcich z ekonomickej analýzy. Na doplnenie informácií o peňažnom a úverovom vývoji sa okrem toho používajú rôzne ukazovatele finančných trhov, ktoré tak dotvárajú celkový obraz a poukazujú na prípadné riziká vyplývajúce z finančnej stránky hospodárstva.

Cieľom dvojpilierového prístupu je zabezpečiť, aby sa pri hodnotení rizík ohrozujúcich cenovú stabilitu neprehliadli žiadne relevantné informácie a aby sa venovala náležitá pozornosť rôznym hľadiskám a porovnávaniu informácií v snahe dospieť k celkovému záveru, pokiaľ ide o riziká ohrozujúce cenovú stabilitu. Dvojpilierový prístup predstavuje systém diverzifikovanej analýzy a je zárukou prijímania fundovaných rozhodnutí.

Nástroje menovej politiky

Menová politika pôsobí prostredníctvom optimálneho usmerňovania krátkodobých úrokových mier, čím ovplyvňuje hospodársky vývoj. Krátkodobé úrokové miery sa usmerňujú operatívnou realizáciou menovej politiky. Eurosystém má na tento účel k dispozícii súbor nástrojov menovej politiky, a to operácie na voľnom trhu, automatické operácie a povinné minimálne rezervy.

A) Operácie na voľnom trhu

Operácie na voľnom trhu sú najdôležitejším nástrojom menovej politiky. Ich účelom je:

- ★ usmerňovať úrokové miery,
- ★ riadiť stav likvidity na peňažnom trhu,
- ★ signalizovať nastavenie menovej politiky.

Operácie na voľnom trhu možno rozdeliť do štyroch kategórií:

- ★ hlavné refinančné operácie: pravidelné reverzné obchody na dodanie likvidity s týždennou frekvenciou a týždňovou splatnosťou,

- ★ dlhodobejšie refinančné operácie: reverzné obchody na dodanie likvidity s mesačnou frekvenciou a trojmesačnou splatnosťou,
- ★ dolaďovacie operácie: vykonávajú sa v prípade potreby na riadenie stavu likvidity na trhu a usmerňovanie úrokových mier, najmä s cieľom zmierniť dosah neočakávaných výkyvov v likvidite na úrokové miery,
- ★ štrukturálne operácie: vykonávajú sa prostredníctvom emisie dlhových certifikátov, reverzných obchodov a priamych obchodov.

B) Automatické operácie

Eurosystém ponúka aj automatické operácie, prostredníctvom ktorých dodáva a absorbuje jednodňovú likviditu a určuje hranice jednodňových úrokových sadzieb. Sú to:

- ★ jednodňové refinančné (úverové) operácie, ktoré zmluvným stranám (t. j. finančným inštitúciám, napr. bankám) umožňujú získať od národných centrálnych bánk krajín eurozóny jednodňovú likviditu proti záruke v podobe akceptovateľných aktív,
- ★ jednodňové sterilizačné (vkladové) operácie, ktoré zmluvným stranám umožňujú ukladať jednodňové vklady v národných centrálnych bankách krajín eurozóny.

C) Povinné minimálne rezervy

Eurosystém od úverových inštitúcií vyžaduje, aby mali na účtoch v národných centrálnych bankách krajín eurozóny uložené minimálne rezervy. Účelom systému povinných minimálnych rezerv je stabilizovať úrokové miery na peňažnom trhu a vytvoriť, resp. zvýšiť štrukturálny deficit likvidity.

Neštandardné opatrenia menovej politiky

ECB od zintenzívnenia finančnej krízy v septembri 2008 prijala celý rad opatrení, ktoré svojou povahou, rozsahom a načasovaním nemajú obdobu, a to v záujme ochrany hlavného cieľa – cenovej stability, a zabezpečenia adekvátneho fungovania transmisného mechanizmu menovej politiky. Tieto opatrenia sú súčasťou súboru nástrojov Eurosystému potrebných na výkon menovej politiky, sú však definované ako výnimočné a dočasné. Vzhľadom na to, že podniky v eurozóne využívajú financovanie prostredníctvom bánk (a nie napríklad financovanie prostredníctvom kapitálových trhov), sú tieto opatrenia zamerané na bankový sektor. Tu sú niektoré príklady týchto opatrení:

- ★ refinančné operácie s pevnou úrokovou sadzbou a s neobmedzeným objemom pridelených prostriedkov,
- ★ poskytovanie dlhodobejšej likvidity (so splatnosťou do troch rokov),
- ★ rozšírenie zoznamu aktív akceptovateľných ako kolaterál,
- ★ poskytovanie likvidity v cudzej mene,
- ★ priame nákupy špecifických dlhových cenných papierov.

Signalizácia budúceho nastavenia menovej politiky (forward guidance)

Signalizácia budúceho nastavenia menovej politiky predstavuje politiku, v rámci ktorej centrálna banka vydáva explicitné vyhlásenia o podmienenom nastavení menovej politiky, pokiaľ ide o budúci vývoj menovopolitických úrokových sadzieb. Jej cieľom je zosúladiť očakávania hospodárskych subjektov s plánovaným vývojom kľúčových úrokových sadzieb centrálnej banky.

Od 4. júla 2013 Rada guvernérov ECB signalizuje budúci vývoj kľúčových úrokových sadzieb ECB v závislosti od výhľadu vývoja cenovej stability. Rada guvernérov oznámila, že očakáva, že kľúčové úrokové sadzby ECB zostanú na súčasnej alebo nižšej úrovni počas dlhšieho časového obdobia. Toto očakávanie vychádza z celkovo nevýrazného výhľadu inflácie zasahujúceho do strednodobého horizontu vzhľadom na všeobecný útlm hospodárskej aktivity, vysokú mieru nevyužitých kapacít a slabú dynamiku menového a úverového vývoja. V súčasnosti signalizácia budúceho nastavenia menovej politiky pomáha ECB účinne plniť svoj mandát – udržiavať cenovú stabilitu, a to v rámci a v plnom súlade s jej stratégiou.

Kontaktné údaje:

Pracovníci NBS vám v priebehu súťaže radi odpovedia na všetky otázky.

Kontaktovať ich môžete e-mailom na adrese: sutaz@nbs.sk.